

**Ústav výtvarnej tvorby a multimédií FA STU
Referát na konferencii v Topolčanoch**

doc. akad. soch. Milan Lukáč

Riešiteľský tím projektu sa podieľal na realizovaní výstavy – prezentácii projektu Interdisciplinárny prístup k ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva na príklade Areálu „starej“ nemocnice v Topolčanoch, národnej kultúrnej pamiatky, v priestoroch galérie mesta Topolčany.

Súčasťou výstavy, ktorá bola otvorená v rámci konferencie k riešenému projektu, bola aj prezentácia navrhovaných riešení a výtvarných vstupov viazaných na objekt „Starej nemocnice“ v širších súvislostiach celkového architektonicko-výtvarného a parkového riešenia,

„The farther backward you can loock, the farther forward you can see“ , „ Čím ďalej dozadu sa viete obzrieť, tým ďalej dopredu môžete vidieť „ (Winston Churchill 1874 – 1965)

V histórii Stummerovej nemocnice tento výrok tiež platí. Nemocnica má zaujímavú minulosť a dúfame, že aj budúcnosť. Má minulosť a tá je tvorená osobnosťami, ktoré sú s ňou spojené, v minulosti sa zaslúžili o jej rozvoj, odbornosť a dobré meno nielen v rámci regiónu. Patrilo by sa ich pripomenúť – prejavíť úctu, ktorá by mohla vzniknúť v nemocničnom parku ako „aleja portrétov“ a sochársky park.

V prvom rade navrhujeme vytvoriť bustu – portrét baróna Augusta Wilhelma Stummera (1827 – 1909), ktorý nemocnicu založil, financoval jej výstavbu a stál pri jej začiatkoch.

Od vzniku nemocnice nastúpili ako zdravotné sestry a ošetrovatelky rehoľné sestry z rádu Vincentiek, ktoré museli nemocnicu opustiť v ťažkých 50 päťdesiatych rokoch. Obetavo sa starali dlhé roky o pacientov a zachovali sa na dobových fotografiách s charakteristickým bielym naškrobeným tzv. KORNETOM na hlave.

Ďalšou osobnosťou, späťou so nemocnicou, je dlhoročný primár interného oddelenia v Topolčanoch, MUDr. Eugen Gressner (1907 – 1998), ktorý prišiel do Topolčian v roku 1939 likvidovať epidémiu týfusu a v súvislosti s tým inicioval následnú výstavbu „pavilónu infekčných chorôb“. V Topolčanoch pôsobil celý svoj profesionálny život, svojim odborným medicínskym pôsobením významne prispel k rozvoju zdravotníctva nielen v okrese Topolčany, ale i na Slovensku. Bol spoluzakladateľom Československej gerontologickej spoločnosti, jej predsedom a neskôr založil Slovenskú gerontologickú spoločnosť (1970), ktorú uviedol na medzinárodnú scénu. Výbor slovenskej geriatrickej a gerontologickej spoločnosti udeľuje, osobnostiam slovenskej a zahraničnej gerontológie a geriatrickej, najvyššie ocenenie „Gressnerovu medailu“ (autor: doc. akad. soch. Milan Lukáč). Portrét primára Gressnera vytvoril doc. akad. soch. Milan Lukáč, busta je pripravená na prípadné odliatie do bronzu a osadenie v parku.

V súvislosti s nemocnicou boli ďalšie významné osobnosti, ktorým sa chceme tiež venovať.

Komorný charakter nemocničného parku pokladáme za vhodný na rozšírenie aleje portrétov o ďalšie osobnosti, ktoré súvisia s mestom Topolčany, o to viac, že ide o osobnosti, ktoré boli súčasťou dejín tohto mesta.

**Interdisciplinárny prístup k ochrane kultúrneho
kultúrneho a prírodného dedičstva
projektu KEGA 016STU-4/2017**

AREÁL NEMOCNICE V TOPOLČANOCH
PROJEKT KEGA 1 016STU-4/2017

Tiež rodák z Topolčian Eugen Rosenberg (1907 – 1990) významný architekt, ktorý pred nútenou emigráciou projektoval významné funkcionalistické stavby v Topolčanoch, Prahe a v ďalších mestách. Od 1939 pôsobil v Londýne ako architekt, kde v roku 1944 založil architektonickú kanceláriu YRM (Yorke, Rosenberg, Mardal) .Po skončení vojny projektovala kancelária najskôr prvé významné rozšírenie letiska Gatwick, neskôr projektovali aj pre ďalšie letiská v Londýne, ambasády, školské a významné administratívne budovy.

Ďalšou známou osobnosťou je Walter Rosenberg (1924 – 2006), rodák z Topolčian, známejší pod menom Rudof Vrba, ktorý v roku 1944 spolu s ďalším spoluväzňom Alfredom Wetzlerom (1918 – 1988) utiekli z koncentračného tábora v Oswienčime a podali svetu správu o táboroch smrti.

Tvorivo sa zaoberáme aj ďalšími výtvarno-architektonickými problémami v súvislosti s parkom v Areáli „starej“ nemocnice v Topolčanoch, ako je záhradný mobiliár, fontána a iné.

Konferencia, Topolčany, 12. 10. 2018